

KRAJOWA KOMISJA ETYCZNA
DO SPRAW DOŚWIADCZEŃ NA ZWIERZĘTACH

z s. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Wspólna 1/3, 00-529 Warszawa

UCHWAŁA nr 47/2025

Krajowej Komisji Etycznej do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach
z dnia 16 października 2025 roku

Na podstawie art. 33 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 stycznia 2015 r. *o ochronie zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych* (Dz.U. z 2023 r. poz. 465 ze zm., dalej: „ustawa”) uchwala się, co następuje.

§ 1

Na podstawie analizy danych zawartych w sprawozdaniu dotyczącym kontroli hodowców, dostawców i użytkowników zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych w roku 2024, przekazanym przez Głównego Lekarza Weterynarii (GLW), Krajowa Komisja Etyczna ds. Doświadczeń na Zwierzętach (KKE) formułuje następujące wnioski.

Po raz kolejny KKE z satysfakcją przyjmuje uwzględnienie sugestii KKE z lat poprzednich odnośnie potrzeby podniesienia stopnia szczegółowości i informatywności przedstawianego sprawozdania. Dane zbierane i przekazywane przez GLW są bowiem jedynymi publikowanymi w przestrzeni publicznej informacjami o wynikach kontroli prowadzonych przez Inspekcję Weterynaryjną w zakresie ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych. Jednocześnie dane te stanowią wszak przedmiot zainteresowania nie tylko KKE, ale również społeczeństwa. Z zadowoleniem należy zatem przyjąć zamieszczanie w sprawozdaniu nie tylko ogólnych danych liczbowych, ale także względnie precyzyjnych informacji na temat wykrytych naruszeń przepisów, a nawet podmiotów, w których do nieprawidłowości doszło.

Niemniej przedstawione sprawozdanie uzasadnia sformułowanie kilku uwag, a także skłania do szeregu wniosków dotyczących funkcjonowania systemu kontroli sprawowanej przez powiatowych lekarzy weterynarii.

Po pierwsze KKE sygnalizuje, że rezygnacja przez GLW z zamieszczania w sprawozdaniu danych liczbowych w ujęciu tabelarycznym, wraz z wyliczeniami procentowymi, negatywnie wpływa na informatywność sprawozdania, utrudniając analizę danych z kontroli. Tabele takie były prezentowane w poprzednich latach. Przywrócenie ich,

a wraz z opatrzeniem komentarzem opisowym, takim, jak obecnie przekazany, sprawiłoby, że dane sprawozdawcze byłyby przedstawiane w zdecydowanie bardziej przystępnej i przejrzystej formie. Kwestie te mają niebagatelne znaczenie z perspektywy transparentności systemu ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych dla społeczeństwa

Jednocześnie KKE sugeruje, aby w kolejnych latach w sprawozdaniu ujawniano nie tylko opis stwierdzonych naruszeń, ale także chociażby syntetyczną opinię powiatowych lekarzy weterynarii co do wpływu wykrywanych naruszeń na dobrostan zwierząt. Zważając, że działalność badawcza wiążąca się z wykorzystaniem zwierząt, jak i hodowlana, ma charakter wysoce specjalistyczny, taka opinia zawarta w sprawozdaniu znacznie ułatwiłaby ogółowi społeczeństwa ocenę wagi wykrywanych naruszeń i formułowanie wniosków co do poziomu ochrony tej specyficznej grupy zwierząt.

Po drugie, wymaga podkreślenia, że ze sprawozdania wynika, iż kolejny raz stosunek liczby kontroli zapowiadanych i niezapowiadanych w pojedynczych województwach jest niezgodny z wymogiem, o którym mowa w art. 54 ust. 4 pkt 2 lit. a ustawy. W sprawozdaniu zawarto deklarację wdrożenia stosownych planów naprawczych i KKE z zainteresowaniem oczekuje na ich wdrożenie i przekazanie informacji o efektach.

Następnie KKE ponownie zauważa, że powiatowi lekarze weterynarii nie korzystają z eksperckiego wsparcia przy przeprowadzeniu kontroli użytkowników w zakresie doświadczeń. Zgodnie z przekazanymi danymi w 2024 roku nie przeprowadzono żadnej takiej kontroli. Tymczasem uczestnictwo w kontrolach prowadzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii osób posiadających wysoce wyspecjalizowaną wiedzę ma nadzwyczajną wartość w kontekście skutecznego nadzoru nad użytkownikami i prowadzonymi przez nich doświadczeniami. Po raz kolejny niezbędne jest więc zwrócenie uwagi na potrzebę propagowania w Inspekcji Weterynaryjnej w kolejnych latach idei szerszego wykorzystywania dostępnego potencjału i wiedzy eksperckiej. Korzystanie z pomocy i wiedzy ekspertów nie jest wyrazem braku zaufania do osób przeprowadzających kontrole, ale ma na celu zapewnienie im merytorycznego wsparcia w wykonywaniu zadań o bardzo skomplikowanym i specjalistycznym charakterze, a w szczególności weryfikacji prawidłowości wykonywania procedur naukowych, znacznie różniących się od czynności weterynaryjnych.

Ponadto KKE sygnalizuje, że sposób przedstawienia w sprawozdaniu informacji o korzystaniu przez powiatowych lekarzy weterynarii z wsparcia eksperckiego może wprowadzać odbiorcę w błąd. Wyjaśnia się w nim bowiem, że zarówno kontrole użytkowników, jak i hodowców i dostawców były prowadzone bez udziału eksperta, podczas gdy - zgodnie z przepisami ustawy - z udziałem eksperta może być prowadzona wyłącznie kontrola użytkownika w zakresie doświadczeń. W stosunku do kontroli hodowców i dostawców nie przewidziano w ustawie możliwości korzystania z eksperckiego wsparcia.

Głębokie zaniepokojenie KKE wzbudza natomiast okoliczność, że choć ze sprawozdania wynika, że nieprawidłowości zostały wykryte u 4 użytkowników, to kolejny rok z rzędu powiatowi lekarze weterynarii nie przekazywali informacji o wykrytych naruszeniach do KKE, pomimo jasnej dyspozycji w tym względzie zawartej w przepisach ustawy. Zgodnie z art. 61 ustawy powiatowy lekarz weterynarii jest bowiem zobowiązany do przekazania ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz KKE

informacji o stwierdzonych naruszeniach będących podstawą do wymierzenia kary pieniężnej, o której mowa w art. 69 ust. 1 i 4, wraz z protokołem kontroli.

Reasumując, wymienione powyżej aspekty mogą zdaniem KKE wzbudzać wątpliwości społeczeństwa co do odpowiedniego sprawowania funkcji kontrolnych przez Inspekcję Weterynaryjną i wskazywać na nierówny poziom działalności kontrolnej powiatowych lekarzy weterynarii w obszarze ochrony zwierząt wykorzystywanych do celów naukowych lub edukacyjnych. Zwracam ponadto uwagę na kwestię, która wydaje się oczywistą omyłką pisarską. Na stronie pierwszej sprawozdania wskazano (dwukrotnie), że liczba podmiotów wpisanych do rejestru użytkowników wynosiła 139 podmiotów. Z kolei na stronie 2 zadeklarowano, że w okresie sprawozdawczym skontrolowano 64 użytkowników z 135 figurujących w rejestrze.

Mając na względzie powyższe, KKE ponawia wyrażaną przez KKE poprzednich kadencji propozycję wsparcia GLW w **stworzeniu kompleksowej instrukcji kontroli** podmiotów prowadzących działalność w zakresie wykorzystywania zwierząt do celów doświadczalnych. KKE wyraża również gotowość do wsparcia GLW w ewentualnym **szkoleniu inspektorów Inspekcji Weterynaryjnej** w zakresie działalności związanej z wykorzystywaniem zwierząt do celów naukowych lub edukacyjnych. Ponownie KKE zachęca również do częstszego korzystania podczas kontroli ze wsparcia **ekspertów**.

Jednocześnie KKE sygnalizuje, że sprawozdanie zostało przekazane ze znacznym przekroczeniem ustawowego terminu. Zgodnie z art. 62 ustawy Główny Lekarz Weterynarii, na podstawie informacji przekazanych przez powiatowych lekarzy weterynarii, składa KKE sprawozdanie z przeprowadzonych kontroli, corocznie, nie później niż do dnia 30 czerwca. Tymczasem tegoroczne sprawozdanie zostało przekazane w dniu 29 sierpnia br.

§ 2

1. Zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 3 ustawy niniejsze wnioski przekazuje się Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
2. Niniejszą uchwałę udostępnia się w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

dr hab. Radosław KOWALSKI, prof. Instytutu
Przewodniczący
Krajowej Komisji Etycznej
do Spraw Doświadczeń na Zwierzętach